

YVAN: Täielik draama, lahendamatu probleem, draama, kaks ämma tahavad, et nende nimed figureeriks kutsekaardil. Cathérine jumaldab oma kasuema, kes on ta peaaegu üles kasvatanud, ta tahab, et kasuema nimi oleks kaardil, Cathérine tahab seda, kasuema ei kujuta ette, ja see on normaalne – ema on ju surnud –, et tema nime ei ole isa nime kõrval, mina aga vihkan oma kasuema, ei tule kõne allagi, et mu kasuema nimi oleks sellel kaardil, isa jälle ei taha oma nime seal, kui võõrasema nime seal ei ole, ainult sel juhul, kui seal poleks ka Cathérine'i võõrasema nime, mis on absoluutselt võimatu, mina käisin peale, et seal poleks ühtegi sugulast, lõppude lõpuks me oleme täiskasvanud inimesed, me võime ise teatada oma abielust ja ise inimesed kutsuda. Cathérine lõugas ja väitis, et see on kõrvakiil tema vanematele, kes on kulla hinnaga kinni maksnud vastuvõtu, eriti aga tema võõrasemale, kes on nii palju vaeva näinud, kusjuures tema ei ole isegi ta tütar, ma lasin ennast lõpuks veenda, täiesti vastu tahtmist, lihtsalt kurnatusest; ma olen niisiis nõus, et mu võõrasema, keda ma vihkan, kes on liiderlik, figureerib kutsekaardil, ma helistasin oma emale, et teda hoiatada, ma ütlesin talle, ema, ma tegin kõik, et seda vältida, aga me ei saa teha teisiti, Yvonne peab kutsekaardil olema, ema vastab mulle, et kui Yvonne on kutsekaardil, siis mina seal olla ei taha, mina ütlen talle, ma annan sind, ära riku kõike ära, tema ütleb mulle, kuidas sa julged teha mulle ettepaneku, et minu nimi hulbib üksinda paberil, otsekui hüljatud naise nimi, Yvonne'i nime all, mis on soliidset kinnitatud sinu isa nime külge, mina ütlen talle, ema, sõbrad ootavad mind, ma panen nüüd toru ära, me räägime sellest kõigest homme puhanud peaga, tema ütleb mulle, miks mina olen alati viimane ratas vankri all, kuidas nii, ema, sa ei ole viimane ratas vankri all, muidugi olen, kui sa ütled, ära riku kõike ära, siis tähendab see, et kõik on tehtud, kõike organiseeritakse ilma minuta, kõike sepitsetakse minu seljataga, tubli Huguette peab kõigele aamen ütleva, ja mina löön, ütleb tema, sellesse veel naela, sündmuse kohta, mille tähtsust ma ei ole veel taibanud, ema, sõbrad ootavad mind, ja-jaa, sa oled alati kõike paremini teinud, kõik on tähtsam kui mina, nägemiseni, ta paneb toru ära, Cathérine, kes oli minu kõrval, aga kes ei kuulnud, küsib mult, mis ta ütles, mina ütlesin talle, et minu ema ei taha olla kutsekaardil koos Yvonne'iga ja see on normaalne, ma ei räägi midagi sellest, mis ta ütles abielu kohta, sa valetad, aga ei, Cathy, ma vannun sulle, ta ei taha olla kutsekaardil koos Yvonne'iga, helista talle uuesti ja ütle, et kui poeg võtab naise, jäetakse oma enesearmastus kõrvale, sa võid sedasama öelda oma võõrasemale, sellel pole midagi ühist, karjub Cathérine, mina, mina tahan, et ta oleks ilmtingimata seal, mitte tema, vaeseke, ei taha, ta on kehastunud delikaatsus, kui ta vaid teaks, millised probleemid

on tema pärast tekkinud, anuks ta mind, et tema nime ei oleks kutsekaardil, helista uuesti oma emale, ma helistan, olen hirmsasti pingul, Cathérine telefonitoru kõrval, Yvan, ütleb mulle ema, sa oled seni oma laeva juhtinud kõige kaootilisemal kombel, ja et sa nüüd järsku kavatsed arendada abielulist tegevust, olen mina kohustuse ees veeta üks pärastlõuna ja õhtu koos sinu isaga, mehega, keda ma ei ole enam seitseteist aastat näinud ja kellele mul polnud plaanis oma priskust ja lõualotti näidata, ja Yvonne'iga, kes, ma ütlen sulle seda möödaminnes, on leidnud võimaluse, sain seda kuulda Félix Perolarilt, hakata bridži mängima – minu ema mängib ka bridži, kõike seda ma ei saa vältida, aga kutsekaart, nii esinduslik asi, mille kõik saavad ja mida nad uurivad, seal tahan ma ilutseda üksinda, Cathérine kuuldetoru kõrval teeb jälgi grimassi ja raputab pead, mina ütlen, ema, miks sa oled nii egoistlik, ma ei ole egoistlik, ma ei ole egoistlik, Yvan, sa ei hakka ometi niisamuti ütlema nagu madam Roméro täna hommikul, et mul on kivi südame asemel, et meie perekonnas on kõigil kivi südame asemel, dixit madam Roméro täna hommikul, sest ma ei olnud nõus – ta on täitsa hulluks läinud – passima teda kuuekümnelt frangi eest tunnis, mis kirja ei lähe, ja tema leiab võimaluse mulle öelda, et meie perekonnal on südame asemel kivi rinnas, kui on võetud järeleaitaja vaesele Andréle, kellele sa pole isegi paari sõna saatnud, ja muidugi on see naljakas, sind ajab kõik naerma, mitte mina ei ole egoist, Yvan, sinul on veel palju elust õppida, mine, mu kullake, jookse, jookse oma armsate sõprade juurde...

Ma ei tea. Nad on hullud.

Yasmina Reza „Kunst“ (tõlkinud Tatjana Hallap)